

Paučová, Lenka

Brněnské rusistické kolokvium I

Opera Slavica. 2016, vol. 26, iss. 1, pp. 59-61

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/135545>

Access Date: 01. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Jednání sekcí stejně jako neformální společenský program konference pak napomohly upevnění osobních kontaktů a daly impulsy i pro další možnou odbornou spolupráci zúčastněných badatelů i pracovišť, z nichž na konferenci přijeli.

Josef Dohnal – Jindřich Kesner

Brněnské rusistické kolokvium I

Dne 19. května 2016 se na půdě Filozofické fakulty Masarykovy univerzity uskutečnil první ročník Brněnského rusistického kolokvia, na němž slavisté z předních pracovišť v České republice (Brno, Hradec Králové, Olomouc, Plzeň) prezentovali své pohledy na postavení současné české rusistiky, stanovili hlavní úkoly a naznačili směry, jakými by se měl v budoucnu ubírat další výzkum. Na organizaci tohoto vědeckého setkání se ve spolupráci s Ústavem slavistiky FF MU podílely významné české slavistické organizace – Česká asociace slavistů, Slavistická společnost Franka Wollmana a Středoevropské centrum slovanských studií.

Konferenci svým úvodním slovem otevřel děkan Filozofické fakulty Masarykovy univerzity prof. PhDr. Milan Pol, CSc., po něm následoval proslov vedoucího Ústavu slavistiky FF MU a zároveň organizátora setkání, prof. PhDr. Iva Pospíšila, DrSc.

Pod záštitou děkana následovala prezentace nových publikací, které vyšly na Ústavu slavistiky FF MU koncem minulého a začátkem letošního roku. Ivo Pospíšil představil kolektivní monografii *Poetika české a slovenské prózy v souvislostech*¹ a také monografii Josefa Šaura *Boris N. Čičerin o ruských dějinách (státní škola jako historiografický a společenský fenomén)*². V prezentaci dál pokračoval Josef Šaur, který uvedl monografii Iva Pospíšila publikované v Siedlcích³, zároveň publiku představil změny v grafické úpravě časopisů *Slavica Litteraria*, *Opera Slavica* a *Novaja Rusistika*. Ve svém příspěvku se pak na základě srovnávací analýzy článků ze západních periodik a periodik české, slovenské a ruské provenience věnoval otázce tematického směřování rusistiky.

Příspěvky účastníků zahrnovaly témata lingvistická i literární, didaktická, ale i areálová. Současný stav lingvisticky orientované rusistiky nám ve svých příspěvcích přiblížili Helena Flídrová, Ladislav Vobořil a Jiří Gazda. Příspěvek Heleny Flídrové akcentoval nové, zajímavé podněty v gramatice, jde především o případy nesouladu

1 POSPÍŠIL, I. (ed.): *Poetika české a slovenské prózy v souvislostech*. 1. Vyd. Brno: Jan Sojnek – Galium, 2016. 242 s. ISBN 978-80-906183-3-6.

2 ŠAUR, J.: *Boris N. Čičerin o ruských dějinách (státní škola jako historický a společenský fenomén)*. 1. Vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2015. 298 s. ISBN 978-80-210-8051-5.

3 POSPÍŠIL, I.: *Na forpostach teorii i istorii klassičeskoj ruskoj literatury*. Siedlce: Instytut Kultury Regionalnej i Badań Literackich im. Franciszka Karpińskiego, 2015. 202 s. ISBN 978-83-64884-92-4.

mezi formální a obsahovou stránkou gramatických jevů, v jejichž zkoumání lze uplatnit vedle strukturalistického přístupu také synkretický pohled. Na problematiku jazykového synkretismu navázal ve svém příspěvku také Ladislav Vobořil, který představil výsledky řešení grantového projektu *Synkretismus v gramatickém systému ruštiny a češtiny*, jako i dvě monografie publikované zejména k tomuto tématu. Sociologicky orientovanými metodami zkoumání mediálních textů a jejich využití se zabýval Jiří Gazda. Jeho příspěvek nám přinesl odpověď na otázku, jak je možné tyto metody využít při zkoumání textů ruské publicistiky.

Příspěvky Aleše Brandnera, Simony Koryčánkové a Michaely Peškové byly zaměřeny na didaktiku. Simona Koryčánková zhodnotila současnou pozici ruského jazyka v rámci výuky cizích jazyků na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity. Studium ruštiny by mělo probíhat ve vzájemném dialogu filologických a pedagogických disciplín, jejichž náročnost by měla být stanovena na základě stupně studia a jazykových znalostí studentů. V didaktice ruštiny v podmínkách vysoké školy Koryčánková zdůraznila úlohu Ruského centra, které zabezpečuje kooperaci vícero oblastí (lingvistická, literární, kulturní, areálová). Na důležitost studia interference v didaktice ruského jazyka poukázal ve svém příspěvku Aleš Brandner. Studium interference pokládá za důležité především z hlediska anticipace možných problémů, s nimiž se můžeme potkat při studiu geneticky příbuzného jazyka. Michaela Pešková se věnovala didaktice ruských reálií, ve svém příspěvku představila svůj přístup při tvorbě webové učebnice.

Problematika české historické rusistiky zazněla ve dvou příspěvcích. Výzkumné centrum dějin východní Evropy, jeho spjatost s tradicí, cíle a záměry prezentoval Radomír Vlček. Příspěvek Lenky Vlčkové Kryčerové na příkladu Československo-sovětského institutu ČSAV poukázal na důležitost studia dějin institucí.

S literárními příspěvky vystoupili Galina Kosych, Jana Kostincová, Lenka Paučová a Igor Jelínek. Do periodika *Современные записки* (Současné zápisky), jež vydávali ruští emigranti v Paříži, jsme nahlédli v prezentaci Galiny Kosych. Ruské digitální literatuře, problematice samotného dělení literatury na tištěnou a digitální, ale také například problematice literárního experimentu věnovala pozornost Jana Kostincová. Lenka Paučová se zabývala aspekty recepce tvorby F. M. Dostojevského v českém, slovenském a polském prostředí. Z hlediska výzkumu díla spisovatele v současnosti akcentovala žánrově-komparativní přístup. Igor Jelínek prezentoval činnost ostravských slavistů, jejich grantové projekty, konkrétně kolektivní monografii *Současná ruská a polská zpívaná poezie I* a probíhající projekt *Ruská a polská literární esejistika přelomu 19. a 20. století v komparativním pojetí*.

Rokování rusistů uzavřel Ivo Pospíšil svým příspěvkem a závěrečným slovem, v němž zhodnotil stav české rusistiky v minulosti i přítomnosti a zároveň poukázal na její výhledy do budoucnosti. Jako hlavní příčiny krizového stavu a rozptýlenosti

současné rusistiky uvedl jak politickou situaci, tak i celkovou atmosféru v akademickém prostředí.

Věříme, že se z Brněnského rusistického kolokvia na půdě Filozofické fakulty FF MU stane tradice a že v budoucnu se uskuteční další a další podobná setkání odborníků z Česka, ale i ze zahraničí. Sborník příspěvků účastníků kolokvia bude publikován do konce roku 2016.

Lenka Paučová

Bolestná zpráva

Ta zpráva mne šokovala. Mladá, krásná, talentovaná, úspěšná. Právě získala místo odborné asistentky na Varšavské univerzitě, kde nastoupila v polovině září r. 2015, když před tím 13. 2. 2014 s výborným hodnocením školitele i recenzentů obhájila na Ústavu slavistiky FF MU titul Ph.D.

Inna Panek – badatelka rusko-ukrajinského původu, žijící trvale v polské Zelené Hoře (Zielona Góra), zkoumala ve své práci *Poezie slov a barev v éře modernismu* modernu z několika zorných úhlů: 1) filozofického; 2) genderového; 3) lingvistického; 4) výtvarného; 5) ekfrastického. Koncepti syntézy, charakteristické pro modernismus, analyzovala jak z hlediska mužského (V. Solovjev, A. Blok, A. Belyj, V. Brjusov), tak ženského (A. Achmatovová, M. Cvetajevová a Z. Gippius) pohledu na svět. V širše koncipovaném kontextu věnovala pozornost „výtvarné a literární mixáži“ (M. Chagall – A. Achmatovová; M. Vrubeľ – M. Cvetajevová; L. Bakst – Z. Gippius), i časoprostorovému sepětí mezi poezií a malířstvím. Analýza barevného vidění v básnictví umožnila autorce nahlédnout i do existenciálních poloh tvorby vytypovaných autorů. Inna Panek tak mohla uplatnit vlastní dvojí vzdělání: filologické i výtvarné, násobené tím, že byla současně aktivně působící talentovaná malířka. Navázala tak na jedno ze zaměření Ústavu slavistiky na mezidisciplinární výzkum z oblasti ekfráze, v daném kontextu zejména na vzájemný vztah mezi literaturou a výtvarným uměním, který byl zvláště na přelomu 19. a 20. století – za doby ruské moderny a avantgardy – velmi výrazný. Svůj výzkum badatelka zúročila v řadě publikovaných statí. K jejímu průniku do polské slavistiky napomohla její častá účast na mezinárodních konferencích, jichž se zvláště v posledním roce svého studia i po jeho skončení hojně zúčastňovala, stejně jako akcí pořádaných v Brně.

Inna Panek zprostředkovala i užší spolupráci s badateli z Filologické fakulty Zelenohorské univerzity, s níž má Ústav slavistiky blízký vztah i prostřednictvím Erasmu. V rámci výměny badatelů se někteří vyučující ze Zelené Hory zúčastňují